

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«ПРОФЕСІЙНА ДЕФОРМАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ»

Кафедра юридичної психології

Статус дисципліни – обов'язкова
Рівень вищої освіти – другий (магістерський)
Ступінь вищої освіти – магістр
Галузь знань – психологія (05)
Спеціальність – психологія (053)
Освітня програма – психологія
Форми здобуття вищої освіти – заочна
Мова навчання – українська
Форма підсумкового контролю – екзамен

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Кафедра юридичної психології

Назва навчальної дисципліни	Професійна деформація особистості Professional deformation of personality
Науково-педагогічний працівник	Казміренко Л.І., Медведєв В.С.
Профайл викладача	?Казміренко Людмила Іванівна? - ?Google Академія? ?Медведєв Володимир Степанович? - ?Google Академія?
Контактний тел.	066-055-85-87 Казміренко Л.І.
E-mail:	li-kazm@ukr.net
Сторінка навчальної дисципліни на офіційному вебпорталі НАВС	https://dn.nai.au.kiev.ua/login/index.php
Консультації	Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у науково-педагогічних працівників кафедри юридичної психології, які безпосередньо проводять заняття, та на сайті кафедри k015@nai.au.kiev.ua

1. Коротка анотація до навчальної дисципліни. Професійне виконання діяльності формує і розвиває її виконавця, сприяє його самореалізації. Поряд з цим можуть виникати побічні, небажані наслідки – професійні травми, захворювання, деструкції та деформація особистості. Можливість деформації потенційно закладена в будь-якій діяльності. Але, як свідчать дослідження, в

першу чергу вона виражає представників комунікативних професій: педагогів, психологів, управлінців, юристів та ін.

В загальному вигляді професійна деформація визначається змістом та інтенсивністю комунікативних контактів, необхідністю здійснення цілеспрямованого психологічного впливу на інших людей, підпаданням під зустрічний психологічний вплив з їх боку.

2. Мета та цілі навчальної дисципліни.

Мета дисципліни: формування компетентності щодо психологічної сутності професійної деформації, її причин та показників, заходів профілактики.

Цілі дисципліни: у соціальному плані – захищеність та безпека громадян, формування і зміцнення позитивного іміджу працівника; у професійному плані – підвищення ефективності службової діяльності; у особистісному плані – збереження психологічного і психічного здоров'я працівників, забезпечення їх професійного довголіття.

3. Формат навчальної дисципліни: змішаний (blended) та дистанційний (on-line, Moodle).

4. Результати навчання. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми, здобувачі вищої освіти повинні:

знати: психологічну сутність, показники, зовнішні прояви та рівні професійної деформації; детермінанти виникнення та розвитку професійної деформації.

уміти: визначати наявний рівень професійної деформації у працівника; розробляти комплекс групових та індивідуальних заходів щодо профілактики професійної деформації.

4.1. Програмні компетентності відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти:

Інтегральна компетентність

Здатність вирішувати складні завдання та проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення дослідження та (або) здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.

Загальні компетентності

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

Фахові компетентності

ФК5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.

Програмні результати навчання:

ПРН5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

ПРН6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

5. Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	6 год.
семінарські заняття / практичні	8/8 год.
самостійна робота	98 год.

6. Ознаки навчальної дисципліни:

Рік викладання	Семестр	Спеціальність	рік навчання здобувачів вищої освіти	Нормативний/ Вибірковий
2021	12	Психологія	6	нормативний (Н)

7. Пререквізити: «Актуальні проблеми основних напрямів практичної психології», «Формування та оптимізація професійного соціально-психологічного середовища», «Теоретичні та методологічні засади організаційної психології», «Основи психологічної профілактики».

8. Технічне та програмне забезпечення/обладнання: комп'ютер, проектор

9. Політики курсу: згідно з «ПОЛОЖЕННЯМ про академічну доброчесність у Національній академії внутрішніх справ» (затверджено Рішенням Вченої ради НАВС від 27 березня 2018 р., протокол № 5; уведено в дію Наказом НАВС від 30.03.2018 № 422)

10. Схема навчальної дисципліни

Тема 1. Психологічна сутність, показники та рівні професійної деформації.

Лекція – 2 год, семінар – 4 год., самостійна робота – 22 год.

Розвиток та формування особистості, основні види цілеспрямованого формування. Деформація як загальнонаукове та психологічне поняття. Основні психологічні різновиди та аспекти деформації. Психологічна сутність професійної деформації працівників, специфічні зміни особистості, що виникають при професійній деформації. Послідовність, інтенсивність, масштаб змін особистості при професійній деформації. Ймовірність професійної деформації працівників залежно від тривалості виконання діяльності (професійного стажу).

Службова діяльність, особистість працівника, його безпосереднє соціальне оточення як сфери прояву професійної деформації. Система узагальнених показників та конкретні емпіричні прояви професійної деформації. Вплив деформації на професійні стереотипи, виконання професійної ролі, манеру спілкування, самооцінку. Послідовність і постійність окремих проявів професійної деформації як динамічного явища. Характеристика початкового, середнього, глибинного рівнів професійної деформації. Зв'язок між рівнями

професійної деформації та ефективністю діяльності. Психологічний захист і професійна деформація.

Тема 2. Детермінанти виникнення та розвитку професійної деформації.

Лекція – 2 год, семінар – 4 год., самостійна робота – 24 год.

Поняття «детермінанти», причини та умови професійної деформації. Основні класифікації та узагальнена класифікація детермінант професійної деформації працівників. Рівні і особливості впливу детермінант. Характеристика глобальних (стратегічних), відомчих (оперативних) детермінант. Перелік і характеристика безпосередніх детермінант, інтенсивність їх впливу за результатами експертної оцінки.

Тема 3. Психодіагностика професійної деформації.

Практичні заняття – 4 год., самостійна робота – 26 год.

Загальні та спеціальні вихідні положення діагностики професійної деформації працівників, особливості їх реалізації. Загальна характеристика, можливості застосування окремих методів і прийомів діагностики. Вивчення результатів діяльності та поведінки професіонала за документами. Узагальнення незалежних характеристик і думок як різновид експертної оцінки. Особисте та опосередковане спостереження. Діагностична бесіда. Експеримент. Тестування та опитування. Умови ефективного застосування методів і прийомів діагностики професійної деформації працівників.

Тема 4. Система профілактики професійної деформації

Лекція – 2 год, практичне заняття – 4 год., самостійна робота – 26 год.

Вихідні положення профілактичного впливу, системний підхід та можливості здійснення профілактики професійної деформації працівників. Проблемно-перспективний та конкретно-практичний рівні профілактики професійної деформації. Завдання основних напрямків (організаційно-адміністративного, відновлювально-реабілітаційного, психолого-педагогічного) профілактичного впливу. Характеристика конкретних заходів профілактичного впливу, суб'єкти їх проведення, роль психолога в організації та проведенні профілактичних заходів.

Необхідне обладнання:

Комп'ютер, проектор.

Література до всіх тем

Основна (базова)

1. Анциферова Л. И. Условия деформации личности // Новые исследования. М.: Наука, 1998. С. 32–38.
2. Бандурка А. М., Бочарова С. П., Землянская Е. В. Юридическая психология. Харьков, НУВС, 2001.
3. Безносков С. П. Профессиональная деформация личности. СПб: Речь, 2004.
4. Белов В. М. Психология здоровья. СПб.: Алетейя, 1997. 231 с.
5. Бойко В. В. Синдром «эмоционального выгорания» в профессиональном общении. СПб.: Питер, 1999. 105 с.
6. Грановская Р. С. Элементы практической психологии. Л.: изд-во ЛГУ, 1988.

С. 404-410.

7. Гришина Н. В. Помогающие отношения: Профессиональные и экзистенциальные проблемы // Психологические проблемы самореализации личности. СПб.: Изд-во СПб. Ун-та, 1997. С.143–156.
8. Зеер Э. Ф. Психология профессий. М.: Акад. Проект, 2003. 336 с.
9. Иванов С. М. Симптомы профессиональной деформации и факторы, способствующие ее формированию // Современная психология : материалы IV Междунар. науч. конф. (г. Казань, октябрь 2016 г.). Казань: Бук, 2016. С. 19-22. URL: <https://moluch.ru/conf/psy/archive/236/11005/>
10. Ірхін Ю. Б. Психопрофілактична робота з персоналом органів внутрішніх справ. К.: РВУ НАВСУ, Київський юридичний інститут, 2005, розд.4, 8.
11. Кісіль З. Р. Проблеми професійної деформації співробітників органів внутрішніх справ. Лівів, 2009.
12. Медведєв В. С. Проблеми професійної деформації співробітників органів внутрішніх справ (теоретичні та прикладні аспекти). К.:НАВСУ, 1997.
13. Медведєв В. С. Психологічні якості працівників ОВС як чинники протидії професійної деформації // Професійне становлення особистості: матеріали У Всеукраїнської науково-практичної конференції, Одеса, 15 лютого 2013 року. Одеса: ОДУВС, 2013. С.41-42.
14. Ножичкина Л. В. Синдром эмоционального выгорания педагогов: проблемы и способы коррекции // Среднее профессиональное образование. 2009. № 6. с.66–69.
15. Носкова О. Г. Психология труда: учеб.пособие, под ред. Е. А. Климова. М.: Академия, 2004. 384 с.
16. Орел В. Е. Феномен выгорания в зарубежной психологии: эмпирические исследования и перспективы // Психологический журнал. 2001. Т. 22, № 1. с. 90–101.
17. Рогов Е. И. Выбор профессии: становление профессионала. М.: Владос, 2003. 336 с.

Додаткова

18. Петренко О. В. Професійна деформація особистості та шляхи її профілактики в умовах військової служби. К.: Академія ЗСУ, 1998.
19. Пиняева С. Э., Андреев Н. В. Определение профессиональной деформации сотрудников правоохранительных органов // Психодиагностика в правоохранительных органах. 1997, № 2.
20. Полякова О. Б. Психогигиена и профилактика профессиональных деформаций. М., 2008.
21. Профілактика професійної деформації працівників органів внутрішніх справ: навч.-метод посіб. // Криволапчук В. О., Кушнар'єв С. В., Словінський В. Р., Медведєв В. С. К.: Нац. акад. внутр. справ України, 2014. 68 с.
22. Энциклопедия юридической психологии // Под ред. А.М. Столяренко. М.: ЮНИТИ-ДАНА, Закон и право, 2003, ст. ст. Профессиональная деформация. Профессиональная деформация личности сотрудника. Профессиональная деформация личности сотрудников исправительных учреждений.
23. Дружилов С. А. Профессиональные деформации и деструкции: феноменология и подходы к изучению // Международный журнал прикладных и фундаментальных исследований. 2013. № 12. С. 137-140; URL: <https://applied->

Права та обов'язки здобувачів під час проведення навчальних занять

Здобувачі вищої освіти мають право на: навчання впродовж життя; якісні освітні послуги; справедливе та об'єктивне ставлення

Здобувачі вищої освіти зобов'язані: виконувати вимоги освітньої програми; поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм у системах взаємодії «викладач – здобувач» та «здобувач – здобувач».

11. Система оцінювання та вимоги

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Участь в роботі впродовж семестру/іспит – 60/40
Умови допуску до підсумкового контролю	За умови відсутності пропусків занять та незадовільних оцінок

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЕКТС	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74		D	непогано
60-65	задовільно	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	F	необхідне перескладання
1-34		Fx	необхідне повторне вивчення курсу